

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ
ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ

Θεσσαλονίκη, 13 Μαρτίου 2023

Αριθ. Πρωτ.: 61858(1903)

Δ/ΝΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΑΛΙΕΙΑΣ
ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΤΜΗΜΑ: ΠΟΙΟΤΙΚΟΥ ΚΑΙ
ΦΥΤΟΪΓΕΙΟΝΟΜΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

Ταχ. Δ/ση: 26^{ης} Οκτωβρίου 64
Τ.Κ.: 546 27 Θεσσαλονίκη
Πληροφορίες: Δρ Ελένη Κων/νου Κουλακιώτη
Τηλέφωνο: 2313 330 334
Τηλεομοιότυπο: 2313 330 042
Ηλεκτρονική Δ/ση: E.Koulakioti@pkm.gov.gr

ΠΡΟΣ: ΟΠΩΣ Ο ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΝΟΜΗΣ

ΘΕΜΑ: «Εμφάνιση του ιού της ποικιλοχλώρωσης με ρυτίδωση της μελιτζάνας [EMCV (Eggplant mottled crinkle virus)]»

Σχετ.:

- i. τα έγγραφα 904/24554/25.01.2023 και 1933/57248/02.03.2021 του Τμήματος Φυτοϋγειονομικού Ελέγχου, της Δ/σης Προστασίας Φυτικής Παραγωγής, της Γενικής Δ/σης Γεωργίας, του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (Υπ.Α.Α. & Τ.), με θέμα: «Εμφάνιση του επιβλαβούς οργανισμού Eggplant mottled crinkle virus – EMCV (Ιός της ποικιλοχλώρωσης με ρυτίδωση της μελιτζάνας)»
- ii. ο Κανονισμός (ΕΕ) 2016/2031¹ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

Με τα παραπάνω σχετικά έγγραφα του το Τμήμα Φυτοϋγειονομικού Ελέγχου του Υπ.Α.Α. & Τ. μας γνωστοποίησε “τη διαπίστωση για πρώτη φορά στη χώρα² μας της παρουσίας του **ιού της ποικιλοχλώρωσης³ με ρυτίδωση της μελιτζάνας [Eggplant mottled crinkle virus (EMCV)**, γένος

¹ Τον Κανονισμό (ΕΕ) 2016/2031 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26ης Οκτωβρίου 2016 [L317/4, 23.11.2016 (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016R2031&from=EL>)], «σχετικά με προστατευτικά μέτρα κατά των επιβλαβών για τα φυτά οργανισμών, την τροποποίηση των κανονισμών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ) αριθ. 228/2013, (ΕΕ) αριθ. 652/2014 και (ΕΕ) αριθ. 1143/2014, και την κατάργηση των οδηγιών του Συμβουλίου 69/464/ΕΟΚ, 74/647/ΕΟΚ, 93/85/ΕΟΚ, 98/57/ΕΚ, 2000/29/ΕΚ, 2006/91/ΕΚ και 2007/33/ΕΚ», με τον οποίο τέθηκε σε εφαρμογή από τις 14 Δεκεμβρίου 2019 το νέο καθεστώς φυτοϋγείας στην ΕΕ, σας τον είχαμε αποστείλει με το έγγραφό μας 3722/84848/ΠΕ/13.11.2019, το οποίο βρίσκεται αναρτημένο στην ιστοσελίδα μας <http://www.pkm.gov.gr/default.aspx?lang=el-GR&page=955> στο πεδίο «Φυτοϋγειονομικό Καθεστώς». Την ενοποιημένη εκδοχή του σας την είχαμε επίσης αποστείλει μέσω του εγγράφου μας 792853(28036)ΠΕ/19.02.2020.

² Βλ. τις ιστοσελίδες: <https://apsjournals.apsnet.org/doi/10.1094/PDIS-03-21-0611-PDN> της American Phytopathological Society (APS) & <https://gd.eppo.int/reporting/article-7222> του Ευρωπαϊκού & Μεσογειακού Οργανισμού Φυτοπροστασίας [European and Mediterranean Plant Protection Organization (EPPO)].

³ Ποικιλοχλώρωση (mottle). Η εναλλαγή διαφόρων αποχρώσεων του πρασίνου χρώματος πάνω στο ίδιο φύλλο ή άλλο όργανο χωρίς σαφή όρια διαχωρισμού μεταξύ των αποχρώσεων.

Tombusvirus], σε δείγματα φυτικών ιστών **μελιτζάνας** από **θερμοκηπιακές καλλιέργειες** στην περιοχή **Τυμπάκι Ηρακλείου Κρήτης** και μας ενημέρωσε για τα εξής:

- Ο ιός έχει αναφερθεί ότι προκαλεί σοβαρά προβλήματα στην καλλιέργεια της μελιτζάνας.
- Ο ιός εμφανίστηκε το **1978** στη **Βηρυτό**⁴, το **1989** στην **Ινδία**, το **2008** στο **Ιράκ** και το **2009** στο **Ισραήλ**.
- Ο ιός εμφανίστηκε για πρώτη φορά στη χώρα μας στην περιοχή **Τυμπάκι Ηρακλείου Κρήτης** σε θερμοκηπιακή καλλιέργεια μελιτζάνας.
- Ο ιός μπορεί να αποτελέσει σοβαρή απειλή για καλλιέργειες όπως η **μελιτζάνα**, η **πιπεριά**, η **τομάτα**, το **πελαργόνιο κ.α.** δεδομένου ότι **μεταδίδεται**⁵ εύκολα με **μηχανικό τρόπο** και πιθανόν και με τον σπόρο.
- Τα συμπτώματα της ίωσης περιλαμβάνουν **νανισμό, χλωρώσεις των φύλλων, κηλιδώσεις στα φύλλα και στους καρπούς** καθώς και **παραμορφώσεις των καρπών**” [βλ. τις φωτογραφίες που ακολουθούν, της Δρος κας Βαρβέρη (οι τέσσερις πρώτες) και του κου Σμαραγδάκη (η πέμπτη) πηγή των οποίων είναι η ιστοσελίδα <https://gd.eppo.int/taxon/EMCV00/photos> του EPPO].

⁴ Βλ. την ιστοσελίδα https://www.apsnet.org/publications/phytopathology/backissues/Documents/1981Articles/Phyto71n06_572.PDF της American Phytopathological Society (APS). Ήταν ο Makkouk και οι συνεργάτες του που είχαν προσωρινά ονομάσει “**Eggplant mottled crinkle virus (EMCV)**” τη νέα ασθένεια που το φθινόπωρο του 1978 είχε παρατηρηθεί σε φυτά μελιτζάνας στην περιοχή Jiyeh, νότια της Βηρυτού της πρωτεύουσας του Λιβάνου.

⁵ Σύμφωνα με τη “γρήγορη σάρωση” για τον EMCV [Quick scan for eggplant mottled crinkle virus (EMCV)], του 2021, της αρμόδιας αρχής της Ολλανδίας [National Plant Protection Organization, the Netherlands (NPPO)], την οποία πραγματοποίησε έπειτα από την πρώτη αναφορά της ασθένειας στην Ελλάδα το ίδιο έτος (βλ. ιστοσελίδα <https://pra.eppo.int/pr/39135c3b-39db-40a3-8e1a-04408f22f4d9> του EPPO), “...EMCV can spread through soil (Chen et al 2007, Iwaki et al 1987, Melgarejo et al 2003). Surface water is a potential pathway, since various tombusviruses have been isolated from rivers and streams (Koenig et al 2004). Tombusvirus species in general are readily transmitted mechanically in the field. Most species are soil-borne and can spread without the aid of a biological vector. ...Some tombusvirus species may be seed transmitted at a very low level (King et al 2012). For EMCV however, neither vector nor seed transmission has been reported (Iwaki et al 1987, Melgarejo et al 2003). Based on the general characteristics of tombusviruses it is expected that after introduction, EMCV might spread through plants for planting (EFSA PLH 2019), soil, water, and mechanical contact.”

Εικόνες 1-5. Συμπτώματα του ιού της ποικιλοχλόρωσης με ρυτίδωση της μελιτζάνας (EMCV) σε καρπούς και φύλλα μελιτζάνας.

Δεν υπάρχουν θεραπευτικά μέτρα στα προσβεβλημένα φυτά. Στους καλλιεργητές, προκειμένου να περιορίσουν τις απώλειες στις καλλιέργειες τους και να εκριζώσουν τον ιό EMCV, συστήνονται τα κάτωθι μέτρα:

- 1. Έλεγχος** κατά διαστήματα των φυτών, μετά την μεταφύτευση τους στον αγρό ή στο θερμοκήπιο, και **απομάκρυνση/καταστροφή** όσων εμφανίζουν **συμπτώματα** ίωσης.
- 2. Συχνή απολύμανση εργαλείων** με εμβάπτιση σε **διάλυμα** χλωρίνης περιεκτικότητας 0.5% NaOCl ή **Virkon S**.
- 3. Πλύσιμο** των χεριών με **σαπούνι** και **ξέπλυμα** με **άφθονο νερό** πριν από **κάθε χειρισμό** των φυτών.
- 4. Χρησιμοποίηση παπουτσιών, φόρμας και γαντιών μιας χρήσης** από τους εργαζόμενους που εκτελούν τις διάφορες καλλιεργητικές εργασίες και **αλλαγή** αυτών **μεταξύ διαφορετικών εγκαταστάσεων**. **Αποφυγή επαφής** των υγιών φυτών με **χέρια που έχουν έρθει σε επαφή με ασθενή φυτά** (εκρίζωση, δέσιμο, κλάδεμα, κ.λπ.), **εκτός αν** τα χέρια έχουν προηγουμένως **πλυθεί καλά**.

5. Καλό πλύσιμο όλων των επιφανειών, δίσκων, κ.λπ. εντός των θερμοκηπίων μεταξύ των μεταφτεύσεων/φυτεύσεων.
6. Μείωση κατά το δυνατόν της μετακίνησης των εργατών μεταξύ των διαφόρων τομέων της επιχείρησης.
7. Αφαίρεση ζιζανίων στους χώρους πέριξ των θερμοκηπίων.
8. Μέριμνα για απομάκρυνση και καταστροφή των υπολειμμάτων της καλλιέργειας καθώς και απολύμανση των χώρων του θερμοκηπίου.
9. Ύπαρξη ταπέτων με απολυμαντικό στην είσοδο των θερμοκηπίων.
10. Αμειψισπορά με μη ιδιαίτερα ευπαθή στον ιό φυτικά είδη (π.χ. φυτά της οικογένειας Cucurbitaceae).

Τονίζεται ότι σύμφωνα με το **άρθρο 14**, με θέμα “**Μέτρα που λαμβάνουν αμέσως οι επαγγελματίες**” του Κανονισμού (ΕΕ) **2016/2031** αποτελεί υποχρέωση των παραγωγών να γνωστοποιούν αμέσως στην αρμόδια Αρχή της περιοχής τους οποιαδήποτε ύποπτη εμφάνιση επιβλαβών οργανισμών ή συμπτωμάτων.”

“**Η δριμύτητα της ασθένειας στην Κρήτη καθιστά τον EMCV ως έναν αναδυόμενο κίνδυνο για την καλλιέργεια της μελιτζάνας κι άλλων ειδών Solanaceae στην Ελλάδα.**” [Beris D, Malandraki I, Kektsidou O, Varveri C (2021) First report of eggplant mottled crinkle virus infecting eggplant in Greece. *Plant Disease* online. <https://doi.org/10.1094/PDIS-03-21-0611-PDN>]. **Θερά** παρακαλούμε τους αξιότιμους συναδέλφους Γεωπόνους, οι οποίοι ασχολούνται με τη διάγνωση και την αντιμετώπιση ασθενειών των φυτών ή/και την παραγωγή και τη διακίνηση «σπόρων προς σπορά» και «φυτών προς φύτευση» μελιτζάνας, πιπεριάς, τομάτας, να ενημερώνουν τους παραγωγούς καρπών των εν λόγω φυτών σχετικά με την ασθένεια που ο ιός της ποικιλοχλώρωσης με ρυτίδωση της μελιτζάνας [EMCV (Eggplant mottled crinkle virus)] προκαλεί και τα μέτρα αντιμετώπισής του.

Μ. Ε. ΑΝΤΙΠΕΡ/ΧΗ Μ.Ε.Θ.

Ο ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ ΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ

ΔΡ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΣΑΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΝΟΜΗΣ

ΠΡΟΣ:

1. Επαγγελματίες⁶ / υπευθύνους επιχειρήσεων παραγωγής και διακίνησης φυτών⁷, φυτικών προϊόντων και άλλων αντικειμένων⁸ της Μ.Ε. Θεσσαλονίκης εγγεγραμμένους στο Μητρώο για τη δυνατότητα χρήσης φυτοϋγειονομικού διαβατηρίου [Υπ' όψιν υπευθύνων φυτοϋγειονομικών θεμάτων (Μέσω ηλεκτρονικής αλληλογραφίας)]
2. α. Δήμους & β. Αγροτικούς Συνεταιρισμούς Μ.Ε. Θεσσαλονίκης [Υπ' όψιν Γεωπόνων (Μέσω ηλεκτρονικής αλληλογραφίας)]
3. Καταστήματα Εμπορίας Γεωργικών Φαρμάκων [Υπ' όψιν υπευθύνων επιστημόνων (μέσω ηλεκτρονικής αλληλογραφίας)]

⁶ Σύμφωνα με τα **σημεία 9 & 10, του άρθρου 2**, με θέμα «**Ορισμοί**», του **κανονισμού για τη φυτοϋγεία 2016/2031** [L317/4, 23.11.2016 (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016R2031&from=EL>)]:

9) «επαγγελματίας»:κάθε πρόσωπο, που διέπεται από το δημόσιο ή ιδιωτικό δίκαιο, το οποίο ασκεί κατ' επάγγελμα και είναι κατά νόμο υπεύθυνο για μία ή περισσότερες από τις ακόλουθες δραστηριότητες που αφορούν φυτά, φυτικά προϊόντα και άλλα αντικείμενα:

- α) φύτευση·
- β) γενετική βελτίωση·
- γ) παραγωγή, συμπεριλαμβανομένων της ανάπτυξης, του πολλαπλασιασμού και της διατήρησης·
- δ) είσοδος και διακίνηση εντός και εκτός της επικράτειας της Ένωσης·
- ε) διαθεσιμότητα στην αγορά·
- στ) αποθήκευση, συλλογή, αποστολή και επεξεργασία·

10) «εγγεγραμμένος επαγγελματίας»:επαγγελματίας που είναι εγγεγραμμένος σύμφωνα με το άρθρο 65.

⁷ Σύμφωνα με το **σημείο 1, του άρθρου 2**, με θέμα «**Ορισμοί**», του **κανονισμού για τη φυτοϋγεία 2016/2031** για τα «**φυτά**» ισχύει ο ακόλουθος ορισμός: **τα ζωντανά φυτά και τα ακόλουθα ζωντανά μέρη φυτών:**

- α) σπόροι, υπό τη βοτανική τους έννοια, διαφορετικοί από εκείνους που δεν προορίζονται για σπορά·
- β) φρούτα, υπό τη βοτανική τους έννοια·
- γ) λαχανικά·
- δ) κόνδυλοι, κονδυλώδης βλαστός, βολβοί, ριζώματα, ρίζες, υποκείμενα, στόλωνες·
- ε) βλαστοί, στελέχη, καταβολάδες·
- στ) κομμένα άνθη·
- ζ) κλαδιά με ή χωρίς φύλλωμα·
- η) κομμένα δέντρα που διατηρούν το φύλλωμά τους·
- θ) φύλλα, φύλλωμα·
- ι) καλλιέργειες φυτικών ιστών, συμπεριλαμβανομένων των καλλιεργειών κυττάρων, του βλαστοπλάσματος, των μεριστωμάτων, των χιμαιρικών κλώνων και του υλικού από μικροπολλαπλασιασμό·
- ια) ζωντανή γύρη και σπόρια·
- ιβ) οφθαλμοί, τεμάχια φλοιού με οφθαλμό, μοσχεύματα, εμβόλια, εμβολιασμένα φυτά.

⁸ Σύμφωνα με τα **σημεία 2, 3, 4 & 5, του άρθρου 2**, με θέμα «**Ορισμοί**», του **κανονισμού για τη φυτοϋγεία 2016/2031**:

2) «φυτικά προϊόντα»: μη μεταποιημένο υλικό φυτικής προέλευσης και τα μεταποιημένα προϊόντα τα οποία, εκ φύσεως ή λόγω της επεξεργασίας τους, είναι δυνατόν να δημιουργήσουν κίνδυνο εξάπλωσης επιβλαβών οργανισμών καραντίνας.

Εκτός αν προβλέπεται διαφορετικά στις εκτελεστικές πράξεις που εκδίδονται δυνάμει των άρθρων 28, 30 και 41, **η ξυλεία μπορεί να θεωρηθεί «φυτικό προϊόν» μόνο αν πληροί ένα ή περισσότερα από τα ακόλουθα κριτήρια:**

- α) διατηρεί εν όλω ή εν μέρει τη φυσική στρογγυλή της επιφάνεια, με ή χωρίς φλοιό·
 - β) δεν έχει διατηρήσει τη φυσική στρογγυλή της επιφάνεια λόγω πριονίσματος, κοπής ή σχισίματος·
 - γ) βρίσκεται υπό μορφή πλακιδίων, τεμαχιδίων, πριονιδίων, υπολειμμάτων κατεργασίας ξύλου ή ροκανιδίων και δεν έχει υποστεί επεξεργασία που να περιλαμβάνει συγκόλληση, θέρμανση ή συμπίεση, ή συνδυασμό των μεθόδων αυτών για την παραγωγή σύμπηκτων, πλίνθων, κόντρα πλακέ ή μοριοσανίδων·
 - δ) χρησιμοποιείται ή προορίζεται να χρησιμοποιηθεί ως μέσο συσκευασίας, ανεξάρτητα από το αν η τρέχουσα χρήση του είναι για τη μεταφορά εμπορευμάτων·
- 3) «φύτευση»:** κάθε εργασία για την τοποθέτηση φυτών σε μέσο ανάπτυξης, ή με εμβολιασμό ή με παρόμοιες ενέργειες, προκειμένου να διασφαλιστεί η επακόλουθη ανάπτυξη, αναπαραγωγή ή πολλαπλασιασμός τους·
- 4) «φυτά προς φύτευση»:** φυτά που προορίζονται να παραμείνουν φυτευμένα, να φυτευτούν ή να αναφυτευτούν και
- 5) «άλλο αντικείμενο»:** κάθε υλικό ή αντικείμενο, εκτός από τα φυτά ή τα φυτικά προϊόντα, ικανό να συντηρεί ή να μεταδίδει επιβλαβείς οργανισμούς, συμπεριλαμβανομένου του χώματος ή του καλλιεργητικού υποστρώματος.

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ:

1. Υπ.Α.Α. &Τ.

i) Περιφερειακό Κέντρο Προστασίας Φυτών και Ποιοτικού Ελέγχου (Π.Κ.Π.Φ. & Π.Ε.) Θεσσαλονίκης, Ταχ. Θυρ. 60436, Θέρμη, 570 01 Θεσσαλονίκη, Ηλεκτρονική Δ/ση: rkrfpe7@gmail.gr (Μέσω ηλεκτρονικής αλληλογραφίας)

ii.) Τμήμα Αγροτικής Ανάπτυξης και Ελέγχων Θεσ/νίκης [Πρώην Κέντρο Ελέγχου Πιστοποίησης Πολλαπλασιαστικού Υλικού και Ελέγχου Λιπασμάτων (ΚΕ.Π.Π.Υ.Ε.Λ.) Θεσ/νίκης], Λ. Γεωργικής Σχολής, 570 01 Θέρμη Θεσσαλονίκης, Ηλεκτρονική Δ/ση: kerpye1@gmail.com (Μέσω ηλεκτρονικής αλληλογραφίας)

iii) Ελληνικό Γεωργικό Οργανισμό «ΔΗΜΗΤΡΑ» (ΕΛΓΟ «ΔΗΜΗΤΡΑ»)

α. Ινστιτούτο Γενετικής Βελτίωσης & Φυτογενετικών Πόρων, Ε.Ο. Θεσσαλονίκης - Πολυγύρου, Τ.Κ.: 570 01 Θέρμη Θεσσαλονίκης, Τ.Θ.: 60458, Ηλεκτρονική Δ/ση: dir.kge@nagref.gr (Μέσω ηλεκτρονικής αλληλογραφίας) και

β. Ινστιτούτο Δασικών Ερευνών (Ι.Δ.Ε.), Εργαστήριο Δασικής Εντομολογίας και Νηματωδών, 57006 Βασιλικά - Θεσ/νίκη [Υπ' όψιν Ειδικού Ερευνητή: Δρος Αβτζή Δημητρίου, Ηλεκτρονική Δ/ση: dimitrios.avtzis@fri.gr (Μέσω ηλεκτρονικής αλληλογραφίας)]

2. Γεωτεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας (ΓΕΩΤ.Ε.Ε.) - Παράρτημα Κεντρικής Μακεδονίας, Ελευθερίου Βενιζέλου 64, Θεσσαλονίκη, Ηλεκτρονική Δ/ση: geotekma@otenet.gr (Μέσω ηλεκτρονικής αλληλογραφίας)

3. Σωματείο Γεωπόνων Ιδιωτικών Υπαλλήλων Ελλάδας & Ομοσπονδία Συλλόγων Γεωπόνων Ιδιωτικών Υπαλλήλων Ελλάδας (Ο.Σ.Γ.Ι.Υ.Ε.), Μαραθώνος 11, Τ.Κ.: 546 38, Ηλεκτρονική Δ/ση: osgiye@gmail.com [Υπ' όψιν Βασιλείου Γουτούλη (Μέσω ηλεκτρονικής αλληλογραφίας)]

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ:

Επίσημους Υπαλλήλους της Φυτοϋγειονομικής Υπηρεσίας της Δ.Α.Ο. & Α. Μ.Ε. Θεσσαλονίκης